

5. ALUSPINNAD

Aluspind peab olema tahke, tugev ja suutma raskust kanda. Mitte kõik ehitusmaterjalid ei ole tadelakti nakkepinnaks sobivad, kuna tadelaktis olev lubi on hüdrauliline ja karboniseeruv. Enamikke aluspindasid saab aga töödelda, saavutamaks tadelaktile sobiva nakkepinna.

Nakkepind peab olema tugev, puhas, sirge, ühetaoline, ühtlaselt imav, kare (väljaulatuvate osakestega ja väikeste õõnsustega) ja ilma pragudeta. Mustus, tapeedid ja vanad krohvi- või värvikihid, millel pole stabiilset kinnitust, tuleb eemaldada.

5.1.1. Aluspinna ettevalmistamine

Aluspinna puhastamine – see aitab saavutada hea nakkumise. Soolajäägid, lahtised osakesed ja mustus tuleb eemaldada. Kasuta selleks tugevat pintslit, millega pind üle pühkida. Mõnikord tuleb pind põhjalikult ära pesta. Paigaldatav segu peab 100% pinnaga ühenduses olema, kõik lahtised osakesed takistavad seda.

Temperatuuri kontrollimine – õhu- ja aluspinna temperatuur ei tohi olla madalam kui 5 °C. Hoia aknad ja ukсед suletuna nii krohvimise ajal kui ka pärast seda ja jälgi, et erinevad kuumaallikad (küttekehad, valgustid, otsene päikesevalgus) ei kuivataks krohvi liiga kiiresti.

Pinna niisutamine – aluspinnad ei tohiks vett liiga kiirelt imada. Tugevalt imavaid pindasid tuleks enne krohvimist põhjalikult niisutada. Niisutamiseks on sobiv kasutada puhast vett ning veepihustit või pintslit. Mida poorem on aluspind, seda rohkem vett kulub. Lase veel veidike aluspinda imenduda ja pihusta siis uuesti, kuniks aluspind on läbinisti niiske. Kõiki aluspindasid, imavaid või mitte, tuleks alati enne krohvimist niisutada. See aitab saavutada hea kontakti aluspinna ja uue kihi vahel. Pea meeles, et vesi voolab gravitatsiooni mõjul mööda aluspinda allapoole, nii et aluspinna ülemised osad kuivavad kiiremini kui alumised ja võib tekkida vajadus neid alasid rohkem niisutada.

Kui sa ei plaani kogu aluspinda tadelaktiga katta, vaid ainult osa sellest, tuleks tadelakti ala piirata maalriteibiga. Paigalda maalriteip enne pinna niisutamist ja krohvi ainult teibist sissepoole jäävat ala. Eemalda maalriteip, kui krohv on kuivanud. Vali edasi lugemiseks alapeatükk vastavalt enda aluspinnale.

5.1.2. Lubi- ja tsementkrohvimine tellisseina ja ehitusplaatide puhul

Enamasti krohvatakse kolmes kihis, aga kihtide arv võib varieeruda. Krohvi kihtide paksuse määrab muuhulgas see, kui ühtlane on aluspind ja millist lõpptulemust soovitakse. Kui aluspind on suhteliselt ebahühtlane, nagu näiteks tavalise tellisseina puhul, aga tulemus peab olema sile, peavad krohvikihid kokku olema paksusega 10-15 mm.

Oluline on saavutada ühtlane aluspind. Täida kõik õõnsused sama krohviga, mida hiljem krohvimiseks kasutad. Suuremad augud parandatakse sama materjaliga, millest on aluspind. Igasugune lahtine või lagunenenud krohv tuleks pinna küljest lahti lüüa ja eemaldada, samuti tuleks eemaldada vuukidevaheline lahtine müürimört ning see enne krohvimistööd uue mördiga asendada. Mida ühtlasem on aluspind, seda parem lõpptulemus saavutatakse.

Mida suurem on krohvi tsemendisisaldus, seda suurem on mehaaniline koormus aluspinnale krohvi kivistumise ajal ja pärast kivistumist. Krohvi valimisel on kõige olulisemaks põhimõtteks valida võimalikult madala tsemendisisaldusega sideaine. See on eriti oluline nõrkade aluspindade puhul.

Esimene kiht

Lubi-, tsement- ja lubitsemekrohvid on mahukahanevad, nendes sisalduv vesi aurustub kuivamise käigus. Seda saab vähendada, kui enne krohvimise alustamist aluspinda piisavalt niisutada. Ühtlasi tuleb krohv kanda pinnale sobivas paksuses vastavalt terasuursele. Kasuta krohvimisel võimalikult palju survet, et krohv nakuks maksimaalselt aluspinna

külge. Esimene kiht tuleb hea, kui visata krohvi kellu abil pinnale. Selline tehnika tagab kõige parema sideme krohvi ja aluspinna vahel, surub välja krohvis oleva võimaliku õhu ning kindlustab, et krohv on hästi kokku surutud.

Juhul, kui sa töötad ehitusplaatidega, on oluline aluspinna tugevdamine. Kui ehitusplaate paigaldatakse, jäävad nende vahele liitekohad, mis tuleb täita või katta. Samuti on oluline katta kruvipead ja augud, et vältida pragude tekkimist, ning liitekohad tuleb tugevdada võrguga (sobiv on naturaalsest või klaaskiust võrk). Sama tuleb teha ka siis, kui aluspinnas on erinevate materjalide kokkupuutepunkt. Võrk krohvi esimeses kihis on vajalik alati, kui on mõni liitekoht, veel parem on kasutada võrku tervenisti kogu esimeses kihis, see tagab tugevama pinna. Seega **me soovitame võrgu kasutamist krohvi esimeses kihis isegi siis, kui sul on tugev ja kindel aluspind**. Võrk aitab vältida pragude tekkimist. Paigalda võrk esimesse krohvikihiti, surudes see kelluga sinna sisse.

Tee esimene krohvikihiti suhteliselt sirge, siludes pinda sobiva viimistlustaseme saavutamiseni. Kui krohv on lõpuks piisavalt tahenenud, tuleks seda tavalise hõõrutiga hõõrutada ja vajadusel nagadega hõõrutiga kergelt üle kraapida, et tekiks krobeline nakkepind, mis on mehaaniliseks toeks järgmisele krohvikihile. **On ülimalt oluline, et esimeses krohvikihis toimuks piisav tahenemine**. Kui järgmiste kihtidega liiga kiiresti edasi minna, võivad tekkida märkimisväärsed mahukahanemise probleemid, sest erinevad kihid kuivavad erineval määral.

Teine kiht

Kui sa oled peale kandnud esimese krohvikihiti, silunud selle võimalikult sirgeks ning see on piisavalt tahenenud ja kuivanud, võid kanda peale järgmise kihi, kasutades selleks kellut. Ära ürita krohvi pinnale kandes seda kellu või hõõrutiga siluda. Märja krohvipinna liigne töötlemine toob lubja pinnale, luues pealmise lubjarikka kihi, mille alla jääb nõrgem lubjavaene kiht, see nõrgestab kogu krohvi vastupidavust ja tugevust. Kanna krohv pinnale lihtsalt üksikute tõmmetega, kui on mõned kõrgemad kohad või ebaühtlased alad, hoia kellu või hõõrutite serva vastu aluspinda ja tõmba sellega üle pinna. See löikab maha ebatasased kohad ja jätab hea poorse tekstuuriga.

Teine kiht on tasanduskiht, nii et kui krohv hakkab pärast pinnale kandmist kuivama, alusta pinna hõõrutiga hõõrutamist. Tee ringjaid liigutusi ja surud tugevasti, et seda kihti tugevdada ja saavutada ühtlane pind. See tugevdab ühtlasi kihtidevahelist sidet ja eemaldab kõrgemad kohad, luues tasasema pinna, mis on valmis järgmise kihi pealekandmiseks. Kui tekivad praod, tuleb kindlaks teha, et need on põhjustatud kuivamisest, mitte sellest, et krohv on aluspinna küljest lahti. Suru krohvi õrnalt kontrollimaks, et see on kindlalt aluspinna küljes kinni. On väga oluline võtta aega ja vaeva, et saavutada hea nakkepind, kuna järgmise – tadelakti – kihi nakkumine sõltub sellest.

Igale kihile tuleb anda piisavalt aega kuivamiseks enne, kui järgmise kihi peale kannad. Teise kihi sobiv karedus sõltub sinu tadelaktisegu terasuurusest. Sinu teine kiht (tadelaktile eelnev kiht) peaks olema sarnase terasuurusega (kindlasti mitte väiksemaga), kui on sinu tadelakt.

Viimistluskiht – tadelakt. Loe järgmiseks peatükki 6.

5.1.3. Puidust aluspinnad

Kui sinu aluspind on puidust, tuleb see ette valmistada järgnevalt:

1. Paigalda puidust aluspinnale krohvi alusmatt (roomatt, laastumatt või metallvõrk), kasuta kinnitamiseks klambreid. Alusmatt annab hea ühenduse krohviga, otse puidule krohvides on nake kehv.
2. Puidust pindade krohvimiseks kasuta tugevamaid krohve (näit. hüdrauliline lubikrohv). Krohvimise etapid on samad, mis peatükis 5.1.2., seega kirjeldame neid siin lühidalt.
3. Esimeses kihis kasuta suureteralist krohvi (umbes 0-4 mm) ja paigalda selle kihi sisse krohvivõrk, sest puidust aluspinnad ei ole väga stabiilsed. Lase esimesel kihil kuivada.
4. Kui aluspind on väga ebaühtlane, lisa veel teine suureteraline krohvikihiti (0-4 mm), et teha aluspind ühtlasemaks ja

sirgemaks. Lase jälle kuivada.

- Viimane kiht peaks olema tehtud peenematerialise krohviga (kuni 2 mm), pind tuleks jätta krobe ja tekstuurne, nii et tadelaktil oleks hea nakkumine.
- Lase krohvil kuivada ja taheneda, kuni see on täielikult kuiv.
- Paigalda tadelakt. Loe järgmiseks peatükki 6.

Kui sa tahad kasutada või pead kasutama hüdroisolatsiooni, kanna see täielikult kuivanud viimistluskihile (pärast 6. sammu). Kui hüdroisolatsioon on kuivanud, järgi plaadisegu kasutamise samme, mis on välja toodud järgmises alapeatükis.

5.1.4. Plaadisegu kasutamine erinevatel aluspindadel

Kui su aluspind on kaetud hüdroisolatsiooniga, peab selle ettevalmistus olema järgnev:

- Kanna plaadisegu kelluga õhukese kihina aluspinnale ja suru plastikvõrk täies ulatuses märja segu sisse.
- Pärast võrgu paigaldamist kanna veel märjale segule kelluga teine kiht plaadisegu, millesse on lisatud täiteaineid (purustatud lubjakivi, marmor, liiv vm materjal, mis muudab segu koostist oluliselt suurematerialiseks; plaadisegu ja täiteaine suhe peaks olema 3:2 kuivaine mahu järgi).
- Kui segu on veidi tahenenud, hõõruta pind üle puidust või plastikust hõõrutiga, et muuta segu pealispind võimalikult karedaks.
- Tadelakti paigaldamist saad alustada alles siis, kui pind on täielikult kuiv ja tahenenud (tavaliselt pärast 24 tunni möödumist). Loe järgmiseks peatükki 6.

Plaadisegu tehnikaga saab katta ka ebastandardseid ja tadelaktile nakkepinnaks mittesobivaid tugevaid aluspindasid (malmvannid, klaas, keraamilised plaadid jne). Kuigi lubikrohv on tadelaktile sobiv nakkepind, võid plaadisegu etappe kasutada ka lubikrohvi peal, kuna see teeb pinna ühtlasemalt imavaks ja annab tadelaktile väga hea nakke.

Kui sa ei plaani tervet aluspinda tadelaktiga katta, vaid ainult osa sellest, pead oma tadelakti ala piiritlema maalriteibiga. Kanna plaadisegu ainult piiritletud ala sisse. Eemalda maalriteip, kui plaadisegu on kuivanud.

5.1.5. Kipskrohvid

Kipskrohvi peale tuleb kanda krunt, mis tagaks niiskuse reguleerimiseks piisava kareduse. Kasuta mineraalseid krunte (vesiklaas-silikaatkrunt kvartsiga, plaadisegu), et kanda lubikrohvi mittetekstuurselele pindadele (kipsplaadid, kipskrohvid). Krunt loob vahekihi, mis tagab lubikrohvi püsivuse. Parema niiskusregulatsiooni saavutamiseks võib kasutada vedelaid krunte, näiteks vesiklaas- või kaseeinkrunt. Seejärel järgi krohvimise etappe alapeatükis 5.1.2.

5.1.6. Põhust ja savist aluspinnad

Lubikrohv on liivsavist aluspindadele sobiv viimistlus, kuniks pinnale kantud krohvi kihtide tugevus muutub vastavalt krohvimise reeglitele. Üldine krohvimisreegel ütleb, et tugevus peaks kasvama pealmisest kihist alumise suunas (alumine kiht kõige tugevam). Kui pealne kiht on alumisest tugevam, ei suuda alumine kiht seda tavaliselt kinni hoida, seega peaks see olema võrguga tugevdatud. Heaks lahenduseks on lisada savist vahekiht, kuhu on lisatud 20% lupja.

Savist aluspinnad on väga imavad, seega tuleks neid veidi rohkem niisutada. Põhupakkidest konstruktsiooni krohvimine:

- Põhupakid (näiteks nisu- või rukkikõrrest).
- Savivesi, mis on valmistatud kohalikust savist ja veest. See kiht kantakse pinnale käsitsi (kanna tugevaid kummikindaid, et vältida käte kriimustamist) või krohvipritsi abil võimalikult sügavale kõrte vahele.

3. Esimene kiht savikrohvi (1-1,5 cm), jäme liiv (0,5-4 mm), savi ja hekseldatud põhk. Jäta pind võimalikult kare, et tagada järgmisele krohvikihtidele hea nake.
4. Teine kiht savikrohvi (0,8-1,5 cm), mis on hüdraulilise lubja lisandiga (20%) ja jämeda liivaga. Jäta pind võimalikult kare, et tagada järgmisele krohvikihtidele hea nake.
5. Kolmas kiht lubikrohvi (0,3-0,7 mm), mis on valmistatud hüdraulilisest lubjast ja peenest liivast (0,4-1,3 mm). Pärast pealekandmist silu pind märja käsnaga. Loe järgmiseks peatükki 6.

7. TADELAKT KROHVISEGU SEGAMINE

Tadelakt krohvisegu valmistamiseks tuleb kuivsegu segada puhta külma veega. Kaalu välja vajalik kogus tadelakti kuivsegu ja mõõda välja vajamineva vee hulk vastavalt tootejuhendile. Vala segamisnõusse kõigepealt vesi ja seejärel lisa aegamööda kogu pulber, samal ajal vispliga vaikselt segades. Segu viskoossus on õige, kui moodustub ühtlase konsistentsiga tihe pastatoline mass. Seejärel peab krohvisegu soovitatavalt seisma mõnda aega suletud anumast (järgi tooteinfot). See tagab segu suurema viskoossuse ja plastsuse ning seega on seda lihtsam paigaldada.

Enne segu kasutamist tuleb valmissegu mass veel kord korralikult läbi segada. Valmis segatud krohv tuleb ära kasutada 2-3 päeva jooksul (erinevatel segudel võib see aeg olla erinev, järgi tooteinfot). Väikese koguse krohvisegu võib kaanega anumast ka kauem säilitada (parandusteks), aga pärast seda, kui segu on täielikult kivistunud, seda kasutada enam ei tohiks. Kui krohvisegu parasjagu ei kasuta, siis hoida seda suletud kaanega anumast. Segu valmistamiseks vajalik minimaalne temperatuur on +5 °C.

7.2. Pigmentid

Ära kasuta rohkem kui 10%

Kui lisada segule liiga palju pigmenti, muutub see küllastunuks. Selle tulemusena muutub tadelakti segu raskesti käsitletavaks ning kui tadelakt on lõpuks valmis, tuleb pigment pinnalt lihtsalt maha, kui käega sellest üle tõmmata. Seega ei tohiks pigменти kasutada rohkem kui 7% tadelakti kuivsegu kaalust. Mõnda pigменти võib kasutada kuni 10%, nii et jälgi hoolega tootja juhiseid.

Pigmenti segamine

Pigmenti ettevalmistamine peab olema meetoodiline. Kasuta kaalu, et mõõta välja vajalik tadelakti kuivsegu kogus ja sinna juurde proportsionaalselt sobiv pigменти kuivsegu kogus. Sa võid kasutada ühte pigменти või mitut pigменти korraga, et saavutada sobiv värvikombinatsioon. Et olla võimeline kordama saavutatud värvitooni, on väga oluline üles kirjutada kasutatud tadelakti ja pigmenti vahekord, kasutatud tadelakti ja pigmentide tootja/edasimüüja.

Esmalt sega pigment veega ning veendu, et kõik osakesed on korralikult segunenud. Kui su töötingimused võimaldavad, on parem segada pigment pastaks valmis päev varem, nii et see võiks pikemalt seista, aga kui sul ei ole aega, võid seda teha ka samal päeval. Oluline on jälgida, et sa ei sega pigменти liiga suure veekogusega, kui tadelakti segu on juba üpris vedel. Tuleb leida tasakaal kahe segu vahel, et lõpptulemus oleks õige konsistentsiga.

Kui tadelakti segu on pigmenti ettevalmistamisele eelnevalt paar tundi seisnud, tuleks see enne pigmenti lisamist uuesti läbi segada. Jälgi, et saaksid pigmenti segamiseks kasutatud anumast kätte kogu pigmenti, sest isegi väike erinevus pigmendikoguses võib värvitooni tulemust olulisel määral muuta, hiljem on sama tooni väge raske korrata. Vala tadelakt ja pigment kokku ning sega põhjalikult segutrelliga, vältimaks pigmendiklompe ja hiljem valgeid laike tadelakti pinnal.

8. PINNA ETTEVALMISTAMINE

Enne tadelakti segu pealekandmist tuleb nakkepind puhastada metallist kellu servaga, kraapides maha pinna kõrgemad nukid ja lahtised terad. Kui plaanid katta tadelaktiga ainult osa nakkepinnast, kasuta maalriteipi, et kaitsta tadelakti serva jäävaid pindasid. Tadelakt võimaldab teha igasuguseid kumeraid servasid, tee soovitud kujutis seinale maalriteibi abil. Puhasta pind pehme pintsliga ja niisuta pinda puhta veega võimalikult ühtlaselt. Niisutamiseks kasuta pehme karvaga pintslit või veepihustit. Aluspinna niisutamise vajadus sõltub alusmaterjali tüübist, ruumi temperatuurist, pinna jääkniiskusest, ruumi õhuniiskusest ja segu viskoossusest.

Kütmata ja kõrge õhuniiskusega rõskete ruumide pinnad on tavaliselt kõrge jääkniiskusega, niisuta neid väga kergelt või üldse mitte (tee väikesel alal prooviniisutamine, et saada aru, kas on vajadus niisutada või mitte). Soojade ja kuivade ruumide pinnad on reeglina väga kuivad ja neid pindasid niisuta vajadusel mitu korda (kui pärast esmast niisutamist tõmbab pind vee kiiresti endasse, siis võiks niisutusprotsessi korrata).

Niisutamine seob lahtise tolmu, parandab segu naket pinnaga ja ei lase aluspinnal segust liiga kiirelt vett endasse imada. Tugevalt imavaid aluspindasid (tellisseinad, vanad poorsed krohvid, kergkiviseinad jne) tuleb niisutada mitmeid kordi, et vältida segu liiga kiiret kuivamist. **Ole niisutamisel ettevaatlik, sest pinna üleniisutamine** (vesi jääb pinnale pikalt seisma ja ei imendu enam aluspinda ning pigem voolab juba maha) **pikendab segu kuivamist olulisel määral.**

9. TADELAKTI PINNALE KANDMINE KAHES KIHIS

Tadelakt krohvisegu kantakse ettevalmistatud pinnale kahes õhukeses kihis metallist või plastikust kellu või pahtlilabidaga (vali tööriist vastavalt oma eelistusele). Me ei soovita ühes paksus kihis krohvimist, seega me seda siin ei kirjelda. Optimaalne kihi paksus on 2-3 mm, seega kahes kihis krohvides peaksid kihi paksused kokku moodustama 4-5 mm (olenevalt kasutatavast segust võib kihipaksus olla erinev, jälgi tootejuhist). **Enne tadelakti pinnale kandmist tuleb segu korralikult läbi segada.**

9.1. Esimene kiht

Esimene kiht on umbes 2-3 mm paks ja kantakse pinnale kas metallist või plastikust kellu või pahtlilabidaga. Seejärel tuleb pealekantud segu kohe hõõrutada puidust või polüuretaanist hõõrutiga, et segu tungiks korralikult pinna pooridesse ja moodustaks tugeva nakke. Hõõrutamine ühtlustab ka segu pinnale kandmisel tekkinud ebatasasusi, muudab värsket segu pealispinna karedaks ja poorseks, mis on ideaalne krobeline nakkepind teisele segukihtile.

Kui esimene kiht jätta vaid kelluga tasandatuks, jääks see liiga sile ja tihe. Segukihtide omavaheline nakkumine oleks seeläbi halvendatud ja segu võib hilisemal poleerimisel ja tihendamisel nakkepinna küljest lahti tulla. Pärast esimese kihi tasandamist lastakse segul veidi taheneda (tavaliselt 5 kuni 30 minutit, see oleneb kui kiiresti pind kuivab – segu muutub tahkeks ja matiks, pealispinnal olev vesine läige kaob). **Ära lahku tadelakti kuivamise ajal töö juurest!** Tadelakt võib väga kiiresti kuivada ning kui õige aja mööda lased, on väga raske või lausa võimatu jätkata sellega töötamist. Lahtise käega segu pinda katsudes ei tohi segu käe külge jääda ega kätt märjaks muuta. Kui esimene kiht on liiga kauaks tahenema jäänud, ning liiga kuivaks muutunud, siis niisutamine aitab probleemi lahendada. Niisutamiseks kasuta puhast vett. Ühtlasema tulemuse annab veepihusti kasutamine.

9.2. Teine kiht

Kui esimene kiht on piisavalt tahenenud, kantakse pinnale metallist või plastikust kellu või pahtlilabidaga teine, õhuke ja võimalikult ühtlane segukiht (umbes 2 mm). Kui kasutad jämedat tadelaktisegu (näiteks Maroko tadelakt), siis hõõruta ja silu seda kohe puidust või polüuretaanist hõõrutiga, et pinda ühtlustada ja ujutada pinnale segu peenemad osakesed (vajadusel võib seinale pihustada vett, et pinda saaks kergemini hõõrutada). Seejärel silu pind kohe kellu või pahtlilabidaga uuesti üle, et sulgeda suuremad poorid ja muuta segu pealispind tihedaks ja siledaks. Kui segu õnnestub

seina kanda väga ühtlaselt ja siledalt või kui tadelakt kuivab väga kiiresti, võib hõõrutamise etapi vahele jätta ja kohe kelluga siluma hakata. Silumise protsessi jätkata seni, kuni pind on ühtlane ja ilma suuremate karedate ja poorsete aladeta. Kui tehtaval pinnal on mõned välisnurgad, silu neid kellu abil 45-kraadise nurga all. Ei ole vaja kohe saavutada väga perfektseid nurkasid, sest nende lõplik viimistlemine toimub siis, kui tadelakt on veidi kuivanud. Ka sisenurgad viimistleme enam-vähem ilusaks.

Väga pikalt ei tohiks sama kohta siluda ja tihendada, sest värske segu võib selle peale aluspinna küljest lahti tulla või võivad segu alla tekkida õhumullid. Kui segu on seinast liigse tihendamise tõttu lahti tulnud, siis täida see auk uue värske seguga ja jäta see koht tahenema. Kui segu alla on tekkinud õhumull, siis tuleks see avada ja samuti täita uue värske seguga ja jäta tahenema (ära püüa seda kohta kohe poleerida ja siluma hakata, see võib parandust vajava ala veel suuremaks ajada). Kui segu on piisavalt tahenenud, alles siis võid seda kergelt ja ettevaatlikult uuesti siluda ja tihendada (soovitame selleks kasutada plastikust kellut).

Kui pind on ühtlaselt sile, jäta see tahenema. **Ära lahku tadelakti tahenemise ajal töö juurest!** Tadelakt võib väga kiiresti taheneda ning kui õige aja mööda lased, on väga raske või lausa võimatu jätkata sellega töötamist. Tadelakti jaoks ei ole konkreetset tahenemisaega, see sõltub alati töötingimustest, aga mõningase praktiseerimisega tekib sul tunnetus, millal on õige aeg jätkata järgmise sammuga.

9.3. Pooride sulgemine ja esimene poleerimine

Tadelakti silumine, tihendamine ja poleerimine on oluline saamaks väga suure tiheduse ja veekindlusega pinda. Pinda saab hakata tihendama, kui segu on piisavalt tahenenud ja kellu või kiviga poleerides ei vea pinnale kantud materjal ennast enam tööriistaga kaasa. Pane tähele, et pinnale kantud krohv võib kuivada väga ebaühtlaselt, kiiremini kuivab krohv üldiselt äärtel ja pinna ülemises osas.

Esimesel tihendamisel peaks pinda siluma roostevabast kelluga, soovitatavalt Veneetsia või Jaapani kelluga, ning seejärel väiksema plastikust kelluga (metallist kellud võivad juba tihendatud ja kergelt tahenenud pinnale jätta tumedaid metalli jälgi). Eesmärk on muuta pind võimalikult siledaks ja ühtlaselt tihedaks (sulgeda poorid). Väldi kellu jälgi pinnal. Vaata videot teisest kihist ja pooride sulgemisest.

Kui tadelakti segu on kahes kihis pinnale kantud ja esimene tihendamine metallist või plastikust kelluga on tehtud, siis eemalda maalriteip. Hoiatage tadelakti serva peal, et maalriteip ei eemaldaks servast tadelakti. Silu ettevaatlikult tadelakti serva plastikust kellu serva või poleerkiviga 45 kraadise nurga all. Tekib ilus ja korrektne serva lõpetus. Vajadusel täida tühimikud ja silu need kohe uuesti üle. Samuti viimistleme välisnurgad plastikust kellu või poleerimiskiviga samal moel kui tadelakti servad, andes neile ilusa ümara viimistluse. Sisenukkade viimistlemiseks kasuta plastikust kellu serva. Vaata videot nurkadest ja servadest.

Kiviga poleerimine

Kui pind on lõpuks ilus, sile ja ühtlaselt tihe, siis kelluga viimistletud pind võib jääda ka lõppviimistluseks ning võid alustada seebitamiseega. Omapärasema tulemuse saab aga, kui pärast kelluga tihendamist poleerida pinda poleerkiviga. Sobivateks poleerimiskivideks on ilma poorideta tugevad kivid (tugevusega vähemalt 6 Mohsi skaalal), näiteks Kreidezeiti poleerimiskivi, aga võib kasutada ka loodusest leitavaid kive, millel on sirge serv või külj.

Enne poleerimise alustamist kontrolli, et segu oleks piisavalt tahenenud ja ei veaks ennast pinnal kiviga kaasa. Poleerimisel tuleks teha kiviga väikeseid ringikujulisi liigutusi, surudes kergelt poleerkivile ja avaldades pinnale sellega survet. See protsess tihendab pealispinda veelgi, sulgeb poore ja muudab pinna kergelt läikivaks. Poleerimist alusta rohkem kuivanud alalt (tavaliselt ülevalt ja servadest) ja liigu pinnal ühtlaselt edasi (väldi „natuke siit ja natuke seal“ töövõtet). **Ära jäta poleerimisel selgelt märgatavaid sirgeid poleerimisalade servade jälgi**, liigu poleerimisel edasi ebakorrapäraselt ja kaootiliselt (selliselt ei ole poleerimisalade servad hiljem nii kergesti märgatavad). Ole servasid poleerides väga ettevaatlik, sest neid on kerge vigastada.

Aukude, kriimustuste, pragude ja suuremate kahjustuste parandamine

Kui pinnal on mõni suurem poor või pisike auk või kui juhtud pinda kogemata vigastama (kriimustused, täkked tööriistaga jne), siis need kohad võib täita värske peene segu pastaga (kasuta sõrmeotsa või pisikese otsaga spaatlit) ja kohe kiviga üle poleerida. Hilisemad paranduskohad jäävad enamasti kergesti märgatavad (eriti toonitud segude puhul).

Poleerimisel tuleks vältida liiga pikalt ühel kohal tihendamist. See võib segu aluspinna küljest lahti tõmmata või tekitada segu alla õhumulli (seda võib eriti kergesti juhtuda, kui poleerimisega on alustatud liiga vara ja segu pole piisavalt jõudnud taheneda). Kui segu on seinast liigse tihendamise tõttu lahti tulnud, siis täida see auk uue värske seguga ja jätta see koht tahenema. Kui segu alla on tekkinud õhumull, siis tuleks see avada ja samuti täita uue värske seguga ja jätta tahenema (ära püüa seda kohta kohe poleerida ja siluma hakata, see võib parandust vajava ala ainult suuremaks ajada!). Kui segu on piisavalt tahenenud, alles siis võid seda kergelt ja ettevaatlikult uuesti siluda ja tihendada (kasuta alguses plastikust kellut ja hiljem poleerkivi; kui pind on ikkagi poorne, lisa vajaudsel peene segu pastat ja korda silumise etappi). Sulata paranduskoha servad olemasoleva pinnaga võimalikult ühtlaselt kokku, et seda hiljem vähem märgata oleks. Suuremate parandust vajavate alade puhul kaalu terve seina uuesti tegemist, sest parandused on reeglina kergesti märgatavad.

Kui järgmisel päeval enne pindade poleerimist selgub, et pinnale on pragu tekkinud, siis tõenäoliselt on see kuivamispragu (sellel kohal on liiga palju tadelakti segu). Mikro- ja juuspraod lähevad seebitamise ja poleerimisega ise kinni ja nendega pole vaja midagi ette võtta. Suuremad praod võiks enne seebivee pinnale kandmist sõrmeotsaga peene segu pastaga täita (ainult pragudesse, üleliigne pühi maha).

9.4. Seebitamine

Kui sa tahad teha fresko kaunistusi, tuleb neid teha enne seebitamist; loe peatükki 11. Tadelakti seebitamiseks sobib kõige paremini läbipaistev vedel oliiviõli läikeseep. Samuti sobib vedel tume oliiviõliseep; see jätab pinnale tumeda varjundi, on oluliselt rasvasem ja kuivab kauem kui läbipaistev oliiviõliseep. Eelnimetatud seepide puudumisel on sobilikud ka tavalised värvitud taimeõlidest majapidamise vedelseebid. Seep tuleks veega segada, et saada seebivesi, mis on pealekandmiseks sobilik. Edaspidi tähendab siin juhendis „seep“ seebivett.

Oliiviõliseebi ja tadelakti krohvisegu reageerimisel tekib vees lahustumatu lubiseep, mis on vett- ja mustusthülgav. Pinna seebitamine ja läike poleerimine peaks toimuma 24 h jooksul pärast segu pealekandmist, kui pind on saanud kuivada ja taheneda (ühtlasema tulemuse saab, kui kogu pind on kuiv). Enne seebivee pealekandmist kontrolli pinnad üle, et ei oleks suuremaid kuivamispragusid ja täitmist vajavaid auke/poore. Kui on, siis täida need peene segu pastaga (üleliigne pühi kohe maha) ja lase kuivada. Seejärel puhasta pind pehme lapiga, et eemaldada kõik abrasiivsed osakesed, mis võiksid poleerimise käigus pinda kahjustada. Lõpuks kanna pinnale seep. Vali edasi lugemiseks alapeatükk vastavalt seebile, mida kasutad.

Läbipaistva seebi pinnale kandmine

Seepi võib pinnale kanda pintsliga, käsna või veepihustiga. Kui valmis pind imab seebivee kiiresti endasse, võib seebitamise protsessi korrata. Ole ettevaatlik, sest liiga palju seepi võib pinnale jätta seebikihi, mis kiviga poleerimisel tuleb helvestena maha ja võib kergelt pinda kahjustada. Seepi kanna pinnale ainult selle ala ulatuses, mida on plaanis kohe poleerida hakata (seebita ja poleeri üks sein/pind korraga). Seep ja tadelakti krohvisegu reageerivad omavahel ning mida kauem see reaktsioon toimunud on, seda tugevamaks segu muutub ja seda raskem on pinda poleerida. Liigu seebi pealekandmisel ebakorrapäraselt ja kaootiliselt, et vältida sirgeid seebi pealekandmisjälgi. Kui seep on ühtlaselt pinnale kantud ja enamik seepi on pinna sisse imendunud (seebivesi on pinnalt kadunud), siis saad poleerimist alustada.

Musta seebi pinnale kandmine

Tume oliiviõliseep muudab tadelakti tooni veidi tumedamaks ja sügavamaks. Seepi võib pinnale kanda pehme pintsliga, käsna või veepihustiga. Kui valmis pind imab seebivee kiiresti endasse, võib seebitamise protsessi korrata. Tume seep on oluliselt õlisema koostisega ja seda peaks poleerima, kui pind on veel seebiveega kaetud ja märg. Kuivanud seebitatud pinna poleerimisel võib tumedas seebis olev "rasv" pinda kahjustada, kuna see võib kivi all kaasa rullima hakata.

9.5. Seebitatud pinna poleerimine

Pinda poleeritakse poleerkivi või plastikust kelluga. Parema tulemuse ja läike saavutab tadelakti pind kiviga poleerimisel, aga plastikust kellu kasutamine on samuti variant. Alusta ülevalt ja servadest ning liigu pinnal ühtlaselt edasi (väldi „natuke siit ja natuke sealt“ töövõtet). Ära jäta poleerimisel selgelt märgatavaid sirgeid poleerimisalade servade jälgi. Liigu poleerimisel edasi ebakorrapäraselt ja kaootiliselt (selliselt ei ole poleerimisalade servad hiljem kergesti märgatavad). Kui on raske näha, milliseid alasid on juba poleeritud, kasuta küljevalgust – poleeritud ala on läikiv, poleerimata ala ei läigi.

Poleerimisel tuleks teha kiviga väikeseid ringikujulisi liigutusi, surudes kergelt poleerkivile (väldi ülemäärast jõudu, see võib pinda vigastada) ja avaldades pinnale sellega survet. See protsess tihendab pealispinda, muutes selle siidiselt läikivaks ja libedaks. Pärast pinna poleerimist lase tadelaktil ära kuivada ja seejärel poleeri seda pehme lapi või õhukese kiletüki sisse keeratud käsna. See eemaldab seebijäägid (eriti siis, kui must seep on pinnal kuivanud, võivad sinna jääda mõned kollased seebilaigud) ning annab pinnale rohkem läiget.

Juhul, kui tadelakti tehakse pinnale, kuhu satuvad sageli veepritsmed, võiks pinnad 2-3-päevase karboniseerumise järel uuesti seebitada ja poleerida õhukese kiletükiga (näiteks läbipaistev pehme killega kilekott) või pehme lapiga. Kui tadelakti pind on kord juba seebitatud ja osaliselt karboniseerunud (pärast 24 h möödumist), ei tohi pinda enam kiviga poleerida. See võib tadelakti läikepinda kahjustada. Lõpliku tugevuse saavutab tadelakt alles mitme kuu möödudes.

10. VAHATAMINE

Tadelakti viimistluse lisakaitseks võib kasutada tahket või vedelat karnauuba vaha. Vaha ei tohi pinnale kanda enne 2-3 nädala möödumist seebitamisest ja poleerimisest, et mitte aeglustada karboniseerumisprotsessi. Vaha imendub mingil määral tadelakti pinna sisse ja osaliselt jääb see pinna peale, moodustades sellele lisakaitse kihi.

Vaha tuleb pinnale kanda õhukese kihina pehme lapi või pehme käsna, et pinda mitte vigastada (foto 69). Kanna vaha peale võimalikult ühtlase kihina ringjaid liigutusi tehes. Vaha pealekandmise jäljed võivad hiljem kergelt näha jääda, seetõttu tee seda võimalikult ühtlaselt. Tahke vaha puhul piisab ühekordsest pealekandmisest. Eriti tugevat lisakaitset vajavatele horisontaalpindadele ja muudele veega intensiivselt kokku puutuvatele pindadele võib kanda teise kihi vaha, kui esimene vahakiht on juba kuiv. Pärast vaha pealekandmist lase sel kuivada 10-15 minutut ja poleeri pehme lapiga kuni pind hakkab ühtlaselt läikima (foto 70). Seejärel on pinnad valmis kasutamiseks.

Vedelat vaha kanna pinnale ühtlaselt pehmete harjastega pintsliga, pehme lapiga või pehme käsna, et pinda mitte vigastada. Vedela vaha pealekandmiseks võib kasutada ka veepihustit. Korda vahatamist kuni pinna küllastumiseni (vaha ei imendu enam tadelakti sisse), lase sel täielikult kuivada ja seejärel poleeri pinda pehme lapiga.

Tihtilugu on tadelakti parandades väga raske teha perfektset lõiget ning ühendada parandus vana tadelaktiga märkamatuks. Sel juhul on üheks võimaluseks kasutada vaha ja tadelakti toonimiseks kasutatud pigmendi segu. Segu pigment puhta naturaalse tärpentiniga, et moodustuks pastataoline mass ning kanna see pehme lapiga pinnale. See toimib ainult juhul, kui pinda pole eelnevalt töödeldud, muidu ei imendu pigment pinna sisse. Seega töötab see lahendus vaid uute või varem vahatamata pindade puhul.

11. DEKORATIIVSED TEHNIKAD

Enne reaalsel pinnal dekoratsioonide tegemist proovi seda mõnel väikesel näidisel või varjatud kohas, sest hea tulemuse saavutamiseks on tõenäoliselt vaja eelnevalt veidi harjutada. Me soovime tungivalt enne tegeliku töö tegemist harjutada näidisplaadi peal!

Fresko

Tadelakti pinnale saab enne seebivee pealekandmist ja poleerimist teha maalinguid fresko tehnikas. Selleks kasuta eelnevalt lubjavees lahustatud pigmentidest tehtud vesist värvi (sega lubjapasta veega, lase sel seista kuni lubi on settinud ja vesi pinnale tulnud ning kasuta seda vett). Pigment peab olema lubjavees korralikult lahustunud ja selle osakaal ei tohi olla väga kõrge. Vastasel juhul ei imendu see pinna sisse ja maalitud osa jääb määrima. Kui maalitud osa on ära kuivanud, võib alustada seebitamise ja poleerimisega. Seebivee pealekandmisel ole maalitud kohtades ettevaatlik, et neid ära ei hägustaks ega laiali hõõruks.

Pilve-efekt

Kogu pinnal „pilve-efekti“ saavutamiseks võib seebivette pigменти lisada. Kanna seebivesi pinnale võimalikult kaootiliselt ja ebakorrapäraselt ning seejärel poleeri pinda poleerkiviga. Kui pinnale jäänud pigmenti osakesed jätvavad kiviga poleerimisel pealispinnale värvitriipe, siis kasutada poleerimiseks õhukese killega kaetud pehmet käsna või pehmet lappi.

Šabloonid

Toonitud vahaga saab pinda kaunistada erinevate mustritega šabloontehnikas. Selleks peab pind olema eelnevalt juba seebitatud ja kiviga poleeritud. Kanna vaha pinnale läbi soovitud šablooni õhukeses kihis käsna tupsutades. Ole ettevaatlik šablooni servadega, sest vaha kipub servade alla minema ja piirjooned ei jää teravad. Kui muster on pinnale kantud, siis võib vaha soojapuhuriga kergelt üle soojendada, et vaha paremini pinna sisse imenduks. Kui vaha jääb pinnale liiga palju, võib üleliigse vaha ettevaatlikult kellu servaga eemaldada. Seejärel võib vajadusel ülejäänud pinna värvitu vahaga üle teha. Värvitu vaha pealekandmisel ole ettevaatlik mustri kohtades, sest värske vaha võib seda üles sulatada ja piirjooni hägustada. Kui vaha on kuivanud, siis poleeri seda pehme villase lapiga.

Sgraffito

Sgraffito puhul kraabitakse tadelakti värskesse pealmisesse kihti muster, kasutades teravatipulist metallist tööriista, nii et tuleb nähtavale tadelakti esimene kiht. Tulemus paistab silma tänu heleda-tumeda kontrastile, mille tekitavad erinevad tekstuurid ja varjud. Terava tööriista abil saab tadelakti pinnale teha sobivas kujunduses kinnise joone ning joone sisse jäävalt alalt eemaldatakse tadelakti pealne kiht. Selleks leia endale sobiv väike tööriist, mis aitab eemaldada paar millimeetrit tadelakti kihti. Isegi kui tadelakt on tehtud vaid ühte tooni, jääb väljakraabitud alumine kiht ikkagi tumedam.

Sgraffito puhul võib kasutada ka kahe värvi kombinatsiooni, tehes erinevad tadelakti kihid eri tooni, nii et pealmise kihi osalisel eemaldamisel tuleb nähtavale alumine, teist värvi tadelaktikiht. Tulemuseks on kahevärviline dünaamiline pind.

Pigmendiga segatud vaha

Kui sul on vaja muuta tadelakti tooni või tadelaktile värvi lisada, on üheks võimaluseks segada pigmenti vahaga. Näiteks võib taustaks olla punane tadelakt ning vahasse lisada kuldset pigменти, mis annab idamaisema tulemuse. Sega pigment puhta naturaalse tärpentiniga, nii et tulemuseks on ühtlane pasta. See võimaldab pigmendil täielikult seguneda, ei teki klompe, ühtlasi toimib tärpentin sideainena, et vaha imenduks paremini tadelakti sisse. Võta tahket karnauuba vaha pehmele lapile, kasta seesama lapp pigmendisegusse ja kanna see valmis tadelakti pinnale. Korda nii palju kui vaja, et saavutada soovitud tulemust. See tehnika toimib ainult värske või eelnevalt vahatamata tadelakti pindade puhul. Tee kindlaks, et pind on töötlemata, vastasel juhul ei imendu pigment tadelakti pooridesse.